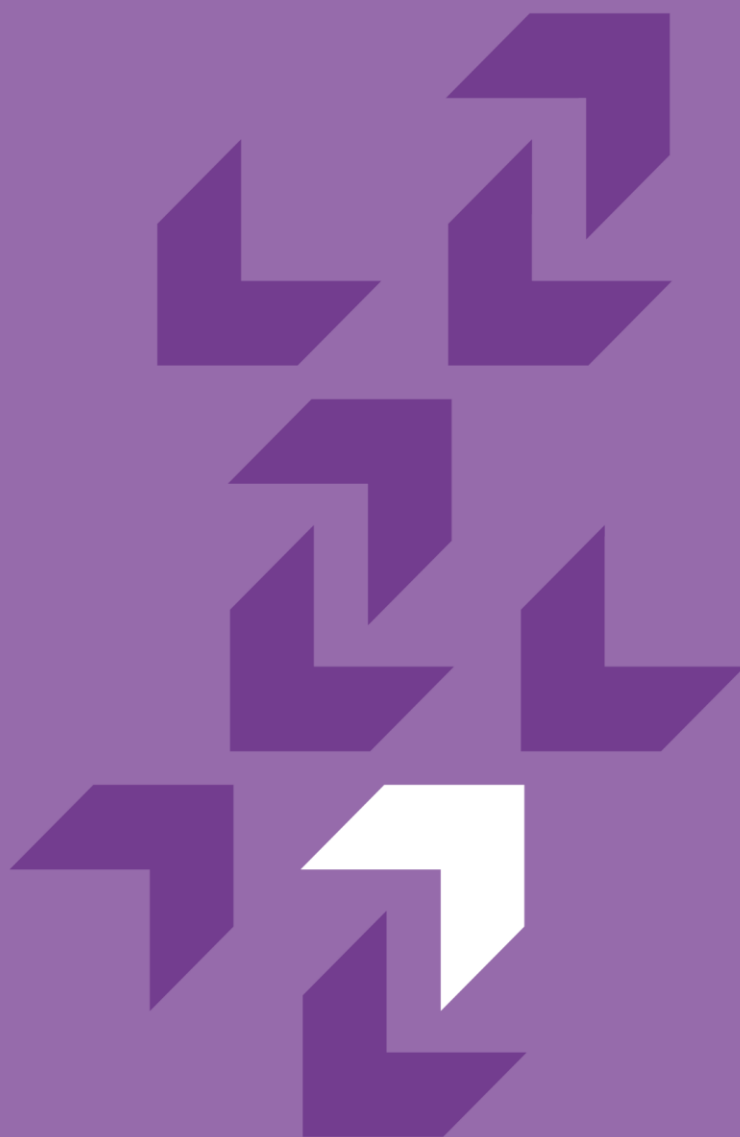

Què funciona en
gènere i joventut?

Informe

Explorant les polítiques contra les violències masclistes en la joventut a Catalunya: punt de partida, reptes i recomanacions

ivàlua ✓

Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

Generalitat
de Catalunya
**Departament
de Drets Socials**

Què funciona en gènere i joventut?

Explorant les polítiques contra les violències masclistes en la joventut a Catalunya: punt de partida, reptes i recomanacions

Informe definitiu:
Maig de 2022

Àmbit temàtic:
Violències masclistes

Projecte conjunt de:
Agència Catalana de la Joventut - Departament de Drets Socials - Generalitat de Catalunya
Ivàlua - Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Projecte finançat per:
Agència Catalana de la Joventut amb càrrec als crèdits rebuts del Ministerio de Igualdad - Secretaría de Estado de Igualdad y Contra la Violencia de Género

Projecte amb la col·laboració de:
Departament d'Igualtat i Feminismes

Coordinació:
Observatori Català de la Joventut
Ivàlua - Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques

Síntesi realitzada per:
Berta Llos (Departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona), Alejandro Caravaca (Departament de Teories de l'Educació i Pedagogia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona), i Mireia Foradada (Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona)

Revisió i acompanyament:
Júlia Abelló Vilalta, Carla Cordoncillo Acosta, Cristina Cribillers Reig, Saleta Fabra Anton, Edurne Jiménez Pérez, Marta Oliva López, Rubén Sanchez Ruiz, Jordi Sanz Porras i Aina Zabala Guitart.

Què funciona en gènere i joventut?

Projecte de recopilació, anàlisi i transferència d'evidència per a millorar les polítiques públiques destinades a afavorir la igualtat de gènere entre les persones joves

Un projecte conjunt de:

Amb la col·laboració de:

Amb el finançament de:

Activitat parcialment finançada amb càrrec als crèdits rebuts del Ministerio de Igualdad (Secretaría de Estado de Igualdad y contra la Violencia de Género)

Índex

1. Motivació.....	2
2. Preguntes que guien la revisió i metodologia.....	3
3. Aterratge de l'evidència	4
3.1. Violències masclistes i joventut a Catalunya: estratègies polítiques, àmbits i eixos d'intervenció.....	5
3.2. Condicionants per a la posada en pràctica de les polítiques, programes o intervencions a Catalunya.....	8
3.3. Posant en diàleg les recomanacions de l'evidència internacional amb les realitats de Catalunya.....	11
4. Resum	25
5. Implicacions per a la pràctica	26
6. Referències bibliogràfiques.....	31

Explorant les polítiques contra les violències masclistes en la joventut a Catalunya: punt de partida, reptes i recomanacions¹

Berta Llos

Investigadora predoctoral al Departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Alejandro Caravaca

Investigador predoctoral al Departament de Teories de l'Educació i Pedagogia Social de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Mireia Foradada Villar

Investigadora postdoctoral a la Universitat Rovira i Virgili i professora a la Facultat de Ciències de l'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Les violències masclistes, en les seves múltiples manifestacions i formes, afecten un gran nombre de dones i persones LGBTI a Catalunya. Les denúncies per violències sexuals, per exemple, presenten una tendència creixent en els últims anys,² i les persones joves en són les més afectades (Institut Català de les Dones, 2020). Des de fa dècades, el context legislatiu català ha assignat a les administracions públiques l'obligació de dur a terme polítiques que contribueixin a l'erradicació de les violències masclistes de manera transversal, també en matèria de joventut. En aquest sentit, les administracions arreu del territori estan desenvolupant iniciatives concretes per assolir aquest objectiu, tot i que de forma heterogènia i no lliure d'obstacles i reptes. A més, el 22 de novembre de 2022 es va aprovar per acord de govern el Protocol marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violències masclistes [d'ara endavant, Protocol marc] (Departament d'Igualtat i Feminismes, 2022), un document que conté un nou paradigma de comprensió de les violències i de la intervenció, el qual

¹ Aquest document es realitza en el marc del projecte «Què funciona en gènere i joventut» i forma part del cicle «Violències masclistes en la joventut». Cada cicle compta amb tres documents: (1) una anàlisi de la problemàtica, en aquest cas titulada «Què són les violències masclistes i quines formes prenen en el col·lectiu de persones joves», (2) una revisió d'evidències, titulada «Com prevenir i tractar les violències masclistes al jovent? Revisió sistemàtica de l'evidència internacional», i (3) un document d'aterratge de les evidències al context català, «Explorant les polítiques contra les violències masclistes en la joventut a Catalunya: punt de partida, reptes i recomanacions». En cada document podeu trobar referències específiques als altres dos, ja que els volums es complementen entre si.

² Consulteu el document «Què són les violències masclistes i quines formes prenen en el col·lectiu de persones joves».

s'espera que sigui integrat per les professionals, i que suposa incorporar canvis en l'estructura de les administracions.

Prenent com a punt de partida els resultats de la revisió de l'evidència internacional,³ en aquest document es pretén posar en diàleg les orientacions i recomanacions que es deriven de l'avaluació amb la posada en pràctica de les polítiques, programes i intervencions contra les violències masclistes que s'estan duent a terme en matèria de joventut a Catalunya. És a dir, l'objectiu és fer dialogar les recomanacions que resulten de la revisió de la literatura internacional amb les experiències de diverses professionals vinculades a l'àrea de joventut de les administracions locals, amb l'objectiu d'identificar els punts forts i febles, els principals reptes i línies d'acció, i poder així orientar el disseny i implementació de polítiques de joventut adreçades a l'erradicació de les violències masclistes entre joves.

1. Motivació

Les violències masclistes afecten les dones i les persones LGBTI⁴ de formes molt diverses, en múltiples contextos i al llarg del seu cycle vital. En aquest sentit, el col·lectiu juvenil no és aliè a aquestes violències produïdes en el marc del sistema cisheteropatriarcal i androcèntric. Cal considerar, a més, que determinades formes de violència afecten les persones joves de forma específica. Les violències sexuals són una clara manifestació d'aquest fenomen: les dades disponibles més recents recollides per l'Institut Català de les Dones (2020) destaquen una tendència creixent de les denúncies per delictes contra la llibertat i la indemnitat sexual a Catalunya en els darrers anys—de 1.002 casos l'any 2014 a 1.899 l'any 2019—, i que les dones de fins a 25 anys representen el 63,3% de les afectades, xifra que augmenta fins al 76,8% quan es tenen en compte les dones de fins a 33 anys d'edat. D'altra banda, les incidències per LGBTI-fòbia també estan augmentant en els últims anys, amb 284 casos registrats per l'Observatori contra l'Homofòbia el 2021 —dels quals el 66,8% va afectar persones menors de 35 anys—, «el que suposa un increment del 50,3% en comparació amb el total d'incidències registrades el 2020, que va ser de 189 casos» (Observatori contra l'Homofòbia, 2021, p. 43).

En l'àmbit de Catalunya, la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes, representa un marc jurídic de caràcter transversal per a la

³ Consulteu el document «Com prevenir i tractar les violències masclistes al jovent? Revisió sistemàtica de l'evidència internacional».

⁴ Tot i que en l'actualitat existeixen múltiples formes i variacions per anomenar aquest col·lectiu (LGTB, LGTBIQ, LGTBIQ+, etc.), la sigla que s'utilitzarà en aquest estudi, seguint la nomenclatura de la majoria de textos en català i de la Llei 11/2014, és LGTBI.

Què funciona en gènere i joventut?

promoció i l'assoliment de la igualtat de gènere en tots els àmbits de la vida pública i privada. A més, existeixen altres lleis que s'adrecen de forma específica a l'erradicació de les violències masclistes. En concret, la Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a erradicar la violència masclista, especifica la multiplicitat d'àmbits i de formes en què es produeixen aquestes violències, a més d'incloure accions estratègiques sectorials i transversals per erradicar-les. Aquesta norma va ser modificada i ampliada a partir de la Llei 17/2020, que incorpora nous àmbits i formes de violència no recollides el 2008, com la violència digital, la violència institucional i la violència contra les dones en la vida política, a banda d'ampliar la concepció sobre els tipus de violència en l'àmbit social i comunitari, i d'explicitar la inclusió de les dones trans en el marc d'aquesta llei. També, entenent les violències masclistes com aquelles relacionades i produïdes pel sistema cisheteropatriarcal, cal destacar la Llei 11/2014, del 10 d'octubre, per garantir els drets de lesbianes, gais, bisexuals, transgènere i intersexuals, i per erradicar l'homofòbia, la bifòbia i la transfòbia. A més, el 22 de novembre de 2022 es va aprovar per acord de govern el Protocol marc (Departament d'Igualtat i Feminismes, 2022), un document que conté un nou paradigma d'anàlisi, intervenció i comprensió de les violències, pensat des d'una perspectiva interseccional, que posa al centre els drets i necessitats de les dones, infants i adolescents, i que incorpora les transformacions impulsades per la modificació de la Llei 17/2020.

Tota aquesta normativa insta les administracions públiques catalanes a dur a terme accions polítiques adreçades a l'erradicació d'aquests diferents tipus de violència de forma transversal —també en matèria de joventut—, i orienten la política pública de Catalunya.

Amb la finalitat de fer recomanacions per al disseny de polítiques, resulta útil traslladar al nostre context l'evidència sobre què funciona internacionalment (vegeu el document «Com prevenir i tractar les violències masclistes al jovent? Revisió sistematitzada de l'evidència internacional»). Per això, aquest document pretén posar en diàleg les orientacions que resulten de la revisió de la literatura internacional amb les realitats de les polítiques, programes o intervencions desenvolupades per les administracions locals de Catalunya contra les violències masclistes en matèria de joventut, a partir de les experiències i percepcions de les professionals que les posen en pràctica.

2. Preguntes que guien la revisió i metodologia

Tenint en compte allò esmentat anteriorment, les preguntes que guien aquesta tercera síntesi són: (a) quines són les polítiques que s'estan implementant a Catalunya per erradicar les violències masclistes que

afecten les persones joves? En quins àmbits i eixos s'està intervenint?; (b) quins són els factors que condicionen la posada en pràctica d'aquestes accions a Catalunya?, i, especialment, (c) partint de les recomanacions i orientacions derivades de la revisió de l'evidència internacional i posant-les en diàleg amb les realitats de Catalunya, quins són els reptes de futur per orientar les polítiques adreçades a joves per erradicar les violències masclistes en el nostre territori? Aquestes tres preguntes estructuraven la presentació de resultats d'aquesta recerca exploratòria, tal com es detalla a la següent secció.

Per tal de respondre a les preguntes anteriors, s'han dut a terme dos grups de discussió amb professionals i expertes que desenvolupen programes i intervencions contra les violències masclistes adreçades a joves, tant des de l'administració local com des dels consells comarcals, així com des de les entitats del tercer sector. La selecció de la mostra s'ha realitzat seguint el criteri de diversitat territorial. Les professionals que han participat estan implicades en projectes de municipis del Vallès Occidental, el Barcelonès, el Segrià, el Pla d'Urgell, l'Alt Penedès i la zona de Terres de l'Ebre. Els grups es van dur a terme de manera presencial a Barcelona al mes d'octubre de 2022.

El guió de preguntes per als grups de discussió segueix un format semiestructurat (Rubin, 2021) consistent en dos blocs complementaris. El primer bloc consisteix en la identificació de polítiques específiques que s'estan fent en el seu territori contra les violències masclistes —en un sentit ampli— pel que fa als àmbits i eixos d'intervenció. Seguidament, un segon bloc està format per un bloc de preguntes —a partir dels resultats de l'evidència internacional analitzats pel grup de recerca—, que condueix la discussió entre les participants sobre els punts centrals de les polítiques presentades, i els elements que s'estableixen com a condicionants en la posada en pràctica, així com les propostes de millora i les demandes identificades per a les instàncies superiors de l'administració.

3. Aterratge de l'evidència

A continuació es presenten els resultats principals de l'anàlisi, que s'estructuren en tres apartats. En primer lloc, s'exploren els àmbits i eixos que les participants dels grups de discussió identifiquen com a majoritaris a Catalunya, així com aquells que no són tan predominants. Aquesta revisió pren com a marc de referència la legislació vigent, combinant la nomenclatura que s'utilitza a la Llei 17/2020 i les indicacions del nou Protocol marc. En segon lloc, s'aborden alguns dels factors que esdevenen condicionants rellevants per a la posada en pràctica de polítiques, programes o intervencions. Finalment, al tercer apartat es posen en diàleg les

orientacions i recomanacions que emergeixen de la revisió de l'evidència internacional amb les realitats de Catalunya. Aquest exercici permet detectar punts forts i febles, afrontar reptes i traçar línies de prioritat en el camp de les polítiques sobre violències masclistes en l'àmbit de la joventut en el nostre territori.

3.1. Violències masclistes i joventut a Catalunya: estratègies polítiques, àmbits i eixos d'intervenció

Per tal de comprendre la idoneïtat d'estratègies polítiques a seguir amb relació a les violències masclistes en l'àmbit de la joventut, cal combinar dos marcs normatius que es relacionen entre si. D'una banda, cal situar les línies d'actuació que es preveuen des de la Direcció General de la Joventut amb relació a les polítiques de gènere i, d'altra banda, conèixer la legislació pròpia sobre violències masclistes, i més concretament, les directrius del Departament d'Igualtat i Feminismes.

Les polítiques de joventut aborden àmbits d'actuació molt diversos que afecten diferents aspectes de la vida de les persones joves. Aquests àmbits poden classificar-se en tres perspectives diferents d'intervenció política: polítiques afirmatives, que consideren l'etapa juvenil com un període de plenitud amb unes dinàmiques i maneres de fer pròpies; polítiques orientades a les transicions juvenils, centrades en aquells àmbits que són clau en el pas a la vida adulta, i polítiques adreçades a incidir en els eixos de desigualtat juvenil, per mitigar o prevenir els riscos associats als eixos i factors de desigualtat estructural. És dins aquest últim grup on se situen les polítiques de gènere, com un dels quatre eixos d'actuació que es preveuen (Pla Nacional de Joventut, 2020).

L'anàlisi sobre l'estat de les polítiques municipals de joventut a Catalunya (2019) posa sobre la taula que els programes pertanyents a polítiques de desigualtat, tot i estar en creixement, són els que compten amb un menor desplegament per part de les administracions locals. Tanmateix, entre els quatre eixos d'actuació de les polítiques de desigualtat, el gènere és el que més s'ha treballat. A més, és essencial contextualitzar que les polítiques de joventut, segons la Llei 33/2010, de l'1 d'octubre, de polítiques de joventut, segueixen els principis d'interdepartamentalitat, d'interinstitucionalitat i de participació juvenil i, per tant, requereixen una coordinació entre administracions i entre professionals de diferents àrees i departaments que es veuen implicats en les problemàtiques i les necessitats de les persones joves en els diferents àmbits de la vida.

En la mateixa línia, tant la Llei 17/2020 com el Protocol marc, publicat el 22 de novembre de 2022, reconeixen la diversitat d'àmbits en què les violències masclistes es produeixen: l'àmbit de la parella, familiar, laboral, social i

Què funciona en gènere i joventut?

comunitari, digital, institucional, de la vida política i l'esfera pública de les dones, i l'educatiu. Així mateix, la Llei 17/2020 també recull un ampli conjunt de tipologies d'accions contra les violències masclistes, que inclouen la sensibilització, prevenció, detecció, atenció, recuperació i reparació. Així mateix, el Protocol marc proposa redefinir el terme *tipologies d'accions*, i referir-nos a partir d'ara a *eixos d'intervenció*. El canvi de paradigma introduït amb l'aprovació del nou Protocol marc passa per integrar les sis tipologies d'accions anteriors en dos eixos d'intervenció que es retroalimenten i estan interconnectats: prevenció i reparació integral. En aquest document farem un ús complementari de la nomenclatura inclosa tant a la Llei 17/2020 com al nou Protocol marc. A més, a partir d'aquest protocol i de la seva estratègia de desplegament es posen en marxa un seguit de comitès i grups de treball per impulsar, fer el seguiment i avaluar les actuacions sobre violències masclistes que es duen a terme a la Generalitat. Si bé cal destacar la presència de Joventut en aquests espais, no hi ha cap grup o comissió específica en matèria de joventut i violències masclistes.

Una de les principals conclusions que es deriven dels grups de discussió és que no tots els àmbits s'aborden amb la mateixa intensitat en el nostre territori. Les professionals identifiquen els àmbits social i comunitari i l'educatiu com aquells que més es duen a terme, i en menor mesura també l'àmbit familiar; la resta d'àmbits inclosos en els textos legislatius catalans no s'esmenten com a predominants. Pel que fa als eixos d'intervenció, també s'observa un major desplegament de l'eix de la prevenció (o de les accions de sensibilització i prevenció si fem ús de la terminologia de la Llei 17/2020). Un cop situada la introducció conceptual, a continuació s'aprofundeix en els resultats identificats pel que fa a àmbits i eixos d'intervenció (o tipologies d'acció, si se segueix la terminologia de la Llei 17/2020) més significatius segons l'opinió i criteri de les professionals de joventut.

En primer lloc, com s'ha esmentat, el conjunt d'actuacions que les professionals de joventut identifiquen com a més recurrents són les accions de sensibilització i prevenció —eix de prevenció—, i les que es duen a terme en l'àmbit social i comunitari. En general, es tracta d'activitats finalistes adreçades a les persones joves del municipi, i de tipus puntual, sense continuïtat. Per exemple, s'identifiquen tallers en dates assenyalades com el 25N o el 8M, o activitats específiques en el marc d'un programa més gran —no dedicat exclusivament a les violències masclistes—, com un casal d'estiu o un espai de joves dinamitzat per l'ajuntament/consell comarcal. En alguns casos, les actuacions de sensibilització i prevenció en l'àmbit social i comunitari també poden incloure accions d'atenció puntuals, que fins i tot en alguns escenaris, amb un bon treball de coordinació, poden derivar en processos d'atenció més llargs. En aquest sentit, es menciona també la incorporació de punts liles o punts joves en espais d'oci.

Què funciona en gènere i joventut?

En segon lloc, dins l'àmbit social i comunitari s'esmenten actuacions que s'adrecen a algun col·lectiu concret; aquestes actuacions són resultat d'una detecció prèvia de necessitats relacionades amb les violències masclistes. És el cas, per exemple, dels grups de trobada i acompanyament per a joves LGBTI, que, tot i que es consideren sobretot accions d'atenció, les professionals n'exposen el potencial com a mecanismes de detecció, sobretot quan s'aconsegueix generar un vincle de confiança amb les persones que participen en el grup, i alhora també incorporen una funció de prevenció. Es detecta consens en el fet que és necessari dur a terme polítiques adreçades als homes joves, independentment del fet que hagin exercit o no violència. En aquest cas, es tracta igualment d'actuacions majoritàriament d'atenció, però a més les professionals identifiquen que algunes vegades aquesta atenció pot convertir-se en l'inici d'un procés de reparació.

Quant a l'àmbit educatiu, l'altre àmbit protagonista pel que fa les polítiques de joventut en matèria de gènere, s'ha desenvolupat sobretot a través de programes de sensibilització i prevenció —eix de prevenció—, que solen consistir en la realització de tallers als instituts. En aquest sentit, les professionals de joventut insisteixen que és important treballar coordinadament amb els instituts i entitats del territori, ja que a través dels tallers pot donar-se algun cas de detecció, i les possibilitats de derivació són clau per assegurar una intervenció integral.

Finalment, es posa sobre la taula un exemple d'estratègia municipal que pot servir de referència ja que proposa un canvi de mirada en el plantejament que fins ara havia dirigit les actuacions en el marc de les violències masclistes a l'àrea de joventut. La iniciativa camina en la línia del que proposa el nou Protocol marc, que consisteix a transformar la classificació parcel·lada de les accions polítiques en una articulació integral d'àmbits i tipus d'actuacions. Es tracta, en aquest cas, d'utilitzar un espai jove del municipi com a centre de referència per a tota la joventut local, de manera que en el mateix espai s'integrin les diferents entitats juvenils i recursos de forma intersectorial. Així doncs, tot i situar-se, a priori, com una actuació de l'àmbit social i comunitari, també inclou actuacions pensades per a l'àmbit familiar i es coordina amb l'àmbit educatiu. I a més, com que incorporen tot tipus d'entitats i, per tant, de professionals, les actuacions que es fan tenen una mirada integral, que pot incloure tant la prevenció com la reparació.

A partir de l'exposició d'aquesta estratègia municipal concreta que ja s'està duent a terme, algunes professionals d'altres territoris apunten que, perquè aquest tipus de plantejaments integrals i intersectorials funcionin, s'ha d'assegurar que totes les professionals que tindran alguna relació directa o indirecta amb les persones joves estiguin formades en perspectiva de gènere i en violències masclistes. En aquest sentit, manifesten que, en alguns casos, des de l'àrea de joventut s'estan duent a terme assessoraments a altres àrees i equips de treball del municipi sobre prevenció a les violències masclistes i

Què funciona en gènere i joventut?

treball amb joves. D'altra banda, hi ha un consens sobre el fet que cal dur a terme accions que tinguin en compte tot el cicle d'actuació —prevenció i reparació integral— i ressalten que, per tant, la responsabilitat de l'àrea de joventut sigui la de coordinar tots els agents del territori⁵ i garantir que hi hagi espais i serveis per a cada moment de possible necessitat.

Un cop descrites les actuacions més rellevants detectades per les professionals del territori, es posa de manifest que, tot i que en alguns casos s'identifiquen projectes o programes que actuen exclusivament en un àmbit, en general la relació entre els àmbits i els eixos d'intervenció és interdependent i complexa, en línia amb el paradigma que incorpora el nou Protocol marc. Per això, la proposta que es fa en aquest document procura allunyar-se de donar instruccions específiques sobre què cal fer per a cadascun dels àmbits, ja que el que pretén és identificar les característiques transversals que poden ser més rellevants per a les persones que treballen tant en el disseny com en la implementació de les polítiques que aborden les violències masclistes en matèria de joventut, independentment de l'àrea competencial que les impulsi.

3.2. Condicionants per a la posada en pràctica de les polítiques, programes o intervencions a Catalunya

Després d'analitzar els àmbits i eixos d'intervenció predominants a Catalunya, i abans de poder assenyalar les principals orientacions, cal aprofundir en alguns aspectes que esdevenen clars condicionants per al desenvolupament de programes i intervencions que treballin les violències masclistes des de les necessitats juvenils. En aquest apartat s'exploren els possibilitadors però també limitadors identificats per part de les persones participants en els grups de discussió. El fet que els elements que emergeixen dels grups de discussió corresponguin als resultats d'anàlisis que s'han dut a terme en els últims anys sobre les condicions de les professionals de joventut,⁶ porta a reiterar-ne la importància, i ajuda a comprendre alguns dels reptes que emergeixen a l'hora de posar en pràctica actuacions contra les violències masclistes a la joventut, amb la finalitat d'orientar les recomanacions de política pública a Catalunya.

⁵ L'àrea de joventut té una doble funció: desplegar accions pròpies i treballar des de la transversalitat amb altres àrees. Així doncs, tant els assessoraments que està duent a terme joventut a altres àrees i equips de treball del municipi, com la tasca de coordinació d'agents del territori, són responsabilitats de l'àrea de joventut que es preveuen a nivell normatiu.

⁶ Disponible a: Estratègies dels municipis en matèria de joventut a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, 2018.

Què funciona en gènere i joventut?

La gran majoria dels factors identificats per les tècniques i professionals tenen a veure amb la precarietat laboral, la limitació de recursos, i la posició simbòlica i orgànica que ocupa l'àrea de joventut en el global de l'administració pública. En aquest sentit, l'informe del 2018 sobre les estratègies en matèria de joventut a Catalunya, ja alertava que el volum de programes i actuacions que es duen a terme, així com l'èxit que tenen en cada municipi, amb relació al gènere en l'àmbit de la joventut, estan sempre condicionats a l'estructura de recursos de la qual es disposa. Els resultats apunten que s'estableixen diferències segons si en el municipi a) hi ha una regidoria pròpia, compartida o no n'hi ha; b) hi ha una partida pressupostària reservada a joventut, i concretament per a actuacions amb relació a les violències masclistes; c) hi ha recursos humans destinats, és a dir, els i les professionals adscrits a joventut, i quines són les categories corresponents.

Seguint aquest fil, un primer element identificat per la majoria de participants és la infravaloració política que té joventut amb relació a altres àrees d'un ajuntament, però també a nivell d'àrea, dins les polítiques de benestar a Catalunya. Una de les conseqüències d'aquesta infravaloració són les condicions precaritzades de les treballadores d'aquest àmbit, que generen situacions de molta inestabilitat laboral, fet que impossibilita donar continuïtat als projectes de joventut en l'àmbit local i el vincle amb les persones joves que s'atenen. Tal com comenten dues participants:

És tan poqueta la dedicació real que es fa a molts municipis en l'àmbit de joventut que no sé fins quin punt es fa res. A més són unes contractacions tan precàries que cada any conec gent diferent... Van passant. (Tècnica 2)⁷

Millorar les condicions laborals de totes les treballadores que treballen en joventut, perquè és espectacular. Els projectes no es poden implementar bé perquè ara el canvien, perquè ara no tenen hores... Al final ho acaben fent tot perquè estan motivades, no perquè tinguin les condicions. (Entitat 1)

Aquestes limitacions estructurals es multipliquen quan se li suma l'eix de la territorialitat. De fet, la mida del municipi com a variable explicativa de la capacitat de desplegar recursos per a joventut és un resultat recurrent en les diferents anàlisis que es desprenen de l'Enquesta a municipis i comarques sobre polítiques de joventut (EMC). En aquest sentit, les tècniques de territoris poc poblats expressen les dificultats que tenen per tirar endavant projectes amb els recursos dels quals disposen i, sobretot, amb la càrrega de temps que poden assumir, tenint en compte que moltes d'elles a part de

⁷ Les citacions textuais dels grups de discussió reflecteixen el caràcter oral de la llengua i poden contenir expressions no normatives.

Què funciona en gènere i joventut?

joventut treballen per a altres àrees. De la mateixa manera que no totes les tècniques de l'àrea de feminismes estan formades en matèria de joventut, tampoc totes les persones tècniques de joventut estan formades en drets per la igualtat, feminismes i LGBTI. Així doncs, que s'incloguin activitats o programes de violències masclistes dins de joventut depèn més de la voluntat de les tècniques individualment, que del que es garanteix estructuralment:

De pressupost, dels 16 municipis que tinc a nivell comarcal és de 2.500 euros. Penseu que per a això jo he d'assumir tantes funcions i tantes coses, perquè, si no, no faríem res (...) Això és un agobio important. I hem de posar un límit. No podem fer una fotografia en el diari dient que ara tenim un SIAD. Perquè no el tenim. Diuen que tenen un SIAD però no hi ha una tècnica oficial. (Tècnica 4)

Un altre element a considerar és el paper de les entitats feministes que presten serveis a l'administració local. S'observa una tendència creixent a l'externalització de serveis i processos d'implementació de les polítiques de joventut en el seu conjunt i, específicament, d'aquelles adreçades a treballar les violències masclistes. Aquest procés es dona bé per la manca de personal especialitzat en gènere i joventut, bé per la infradotació econòmica i en recursos humans generalistes per implementar programes i projectes. Ara bé, la precarietat de les entitats és una altra realitat evident i, per tant, el resultat acaba conduint a una sobrecàrrega de feina per a les treballadores de les entitats del tercer sector, que moltes vegades tenen condicions menys estables que les treballadores de l'administració i una elevada incertesa laboral dins l'entitat perquè el seus contractes depenen de la continuïtat que l'administració vulgui donar al servei que ofereixen. Algunes entitats expressen que, basant-se en l'experiència viscuda, sovint es dediquen a formar-se en temes específics sobre els quals ja assumeixen que les tècniques no tindran coneixement, per tal de poder complir amb les demandes de l'administració. La citació següent reflecteix la situació de moltes de les entitats, tal com s'ha anat comentant anteriorment:

Tenim uns serveis públics sense temps ni diners per fer les coses i externalitzen la feina en entitats que estem encara més precaritzades. A la província de Lleida només som nosaltres en qüestions LGBTI. Llavors, unes entitats que, a més a més, estem precaritzades perquè vivim a base de subvencions. (...) Demanes una subvenció, però no saps quants diners et donaran, però tens una demanda constant de part dels serveis públics, amb tècnics amb SAI, per exemple. (Tècnica 2)

Així doncs, tot i que la prioritat hauria de ser identificar elements de millora en les polítiques de violències masclistes i poder atendre necessitats i demandes dels i de les joves en aquesta matèria, es posa de manifest que es

Què funciona en gènere i joventut?

fa especialment difícil quan les estructures son febles i els recursos limitats. El disseny de polítiques sobre violències masclistes en matèria de joventut necessita ser acompanyat de recursos suficients per a la seva implementació, de personal amb les condicions de treball i el temps suficient per formar-se o bé que ja tingui formació com a agent d'igualtat, feminismes i LGBTI per actuar i, sobretot, per avaluar. Un participant, reiterant la reivindicació, expressa que el que falta principalment és voluntat política, i posa sobre la taula que, a més, els processos de presa de decisió política no estan alineats amb els tempos, dinàmiques de treball i coneixement tècnic:

Evidentment, que hi hagi professionals en temes de joventut amb perspectiva de gènere que estiguin contractats per l'administració directament, que se'ls hi faci més cas a aquests professionals, perquè jo crec que moltes de les coses que es poden millorar, els hi preguntes a les tècniques que treballen aquí i elles et podran dir. El que passa és que després a nivell polític s'ho passen pel forro. (Entitat 1)

3.3. Posant en diàleg les recomanacions de l'evidència internacional amb les realitats de Catalunya

A continuació, després d'explorar els àmbits i eixos d'intervenció predominants a Catalunya —segons l'experiència de les professionals— i els factors condicionants que influeixen en la posada en pràctica d'accions de programes i intervencions, es posen en diàleg les recomanacions sorgides de la revisió de l'evidència internacional amb les percepcions i experiències de les professionals amb qui s'han dut a terme els grups de discussió. En aquest sentit, fer dialogar l'evidència científica internacional amb les especificitats identificades de l'estat actual de les polítiques públiques de joventut en matèria de violències masclistes en el context català, permet aprofundir en els principals reptes actuals, analitzar la pertinença i rellevància que cadascuna de les recomanacions pot tenir en el context català, i definir les polítiques prioritàries en el territori.

Aquest apartat s'estructura a partir de les orientacions principals de la revisió de l'evidència internacional i d'algunes aportacions amb relació a la situació actual del disseny de polítiques en el context català, que apunten la necessitat de comptar amb: (a) coordinació estratègica entre sectors; (b) un model del disseny de polítiques en joventut i la seva relació amb els perfils de les persones destinatàries; (c) formació feminista específica per a les professionals; (d) metodologies participatives, i (e) avaluació de les polítiques, programes i intervencions.

a) Coordinació estratègica entre sectors

Una de les qüestions que indica l'anàlisi de l'evidència internacional (vegeu el document «Com prevenir i tractar les violències masclistes al jovent?») és

Què funciona en gènere i joventut?

Revisió sistematitzada de l'evidència internacional») és que el caràcter multinivell i intersectorial de les polítiques, programes o intervencions afavoreix la maximització de la seva efectivitat en comparació amb polítiques que només impliquen una àrea de treball i no estan ben coordinades amb polítiques d'altres àrees que tenen objectius complementaris. En aquest sentit, en l'àmbit internacional s'utilitza el terme *estratègia integral* per referir-se a la forma d'intervenció que té en compte diferents factors i que es duu a terme en entorns diversos. En el context català també es recullen evidències en aquesta línia, per exemple, en l'avaluació del programa 3 Voltes (2021),⁸ els resultats destaquen positivament quan s'estableix una estratègia de treball en xarxa que transversalitzï el treball sobre violències masclistes, tant entre diferents àrees de treball, com entre professionals d'una mateixa àrea. Així mateix, dels grups de discussió emergeixen elements que apunten en la mateixa direcció, concretament es ressalta la rellevància de transversalitzar el contingut de gènere i la interdisciplinarietat dels agents. Pel que fa a la generació de contingut, les professionals de joventut subratllen la importància de tenir la perspectiva de gènere en tot allò que proposen, tot i que les activitats no sempre estiguin dissenyades pròpiament per a un treball específic sobre violències masclistes. En qualsevol actuació que s'implementa es considera essencial tenir consciència crítica de gènere:

És transversal totalment. O sigui, jo en el moment que estic organitzant un taller de skate o de torneig de ping-pong ja hi poso tota la mirada, des de la difusió, que en el cartell no vull que hi hagi un senyor súper cachorras jugant a ping-pong, sinó que vull que hi aparegui una noia o un cos no normatiu, fins que la tallerista serà una noia, fins el llenguatge que utilitzaré per fer aquesta difusió, fins que en el moment del taller faré tot el treball amb les persones que vinguin... O sigui, se'm fa molt complicat. (Tècnica 1)

En la línia de fomentar una consciència crítica de gènere en qualsevol tipus d'actuació, i independentment de la professional que la dugui a terme, una tècnica d'equipament juvenil exemplifica el treball de revisió i reestructuració que s'ha portat a terme amb tot l'equip de professionals amb la finalitat de promoure la cultura institucional feminista en el conjunt de l'equipament juvenil, la qual cosa es pot considerar un bon exemple d'enfocament multinivell.

D'altra banda, les avaluacions internacionals apunten que la interdisciplinarietat dels agents contribueix a millorar l'efectivitat de les polítiques adreçades a erradicar les violències masclistes. En aquesta línia,

⁸ Programa de sensibilització, capacitat i acompanyament de les professionals de joventut per al disseny i implementació de projectes de promoció de la igualtat i prevenció de les violències masclistes amb els col·lectius joves.

Què funciona en gènere i joventut?

se subratlla que, tot i que molts dels programes que s'estan duent a terme actualment se centren en un àmbit o eix d'intervenció específic, els resultats són més favorables quan es traça una estratègia de treball conjunt (vegeu el document «Com prevenir i tractar les violències masclistes al jovent? Revisió sistematitzada de l'evidència internacional»). En el context català, tal com s'ha exposat a la secció anterior, el Protocol marc comparteix posicionament i proposa un abordatge multidimensional i intersectorial de les polítiques. En aquesta mateixa línia, en el grup de discussió emergeixen diàlegs sobre diferents experiències que tenen a veure amb unir esforços entre tècniques municipals i entitats, i també amb la coordinació entre tècniques de diferents àmbits que treballen conjuntament. Com a exemple, una de les entitats participants, que es dedica a la prevenció, intervenció i sensibilització sobre les violències que es dirigeixen al col·lectiu LGBTI, explica que la majoria de programes que duen a terme els dissenyen conjuntament amb les oficines joves de diferents territoris, segons les necessitats i demandes de cada context. De la mateixa manera, es fa referència, tal com s'observa a la citació següent, a la funció de coordinació entre agents que assumeix la professional de joventut quan hi ha un cas de violència masclista que hagi patit o estigui patint una persona jove en el municipi:

Quan ens assabentem, és posar tots els agents del territori. Nosaltres tenim molt vincle amb tots els equips directius dels centres, per tant, si ho detectem parlem directament amb la tutora d'aquell jove o amb l'equip directiu, o amb qui faci falta. Si cal fer entrar en joc serveis socials; si cal que entri policia, entra policia. Aquí nosaltres intentem que tothom qui pugui entrar en joc entri. (...) Tot el que tenim al territori ho derivem en funció també de les necessitats de la persona agredida. (Tècnica 1)

Així mateix, una pràctica que podria servir com a orientació per a joventut a altres territoris consisteix en la participació de tots els agents que intervenen amb el jovent de la zona en una mateixa taula on es discuteixen necessitats, s'identifiquen reptes i es prenen decisions per treballar de manera coordinada:

Es diu procés comunitari, hi ha una entitat que es dedica al procés comunitari [de la zona territorial]. (...) Treballem tant entitats públiques com associacions, totes juntes. Ens coneixem totes allà. Llavors, a l'igual que ho fa [l'entitat X], ho pot fer [l'entitat Y] i l'Ajuntament. Llavors, realment tots depenem una mica de tots perquè a la que hi ha un projecte de seguida mos avisen. (...) Mos trobem cada sis mesos. Dues vegades a l'any totes les entitats, amb escoles, amb sanitat, policia local esta entrant ara, l'Ajuntament i serveis socials. Mos trobem tots. Som casi 120 persones. (Tècnica 3)

Què funciona en gènere i joventut?

A més del consens sobre la importància del treball en xarxa, les tècniques expressen que per garantir la seguretat, cura i proximitat necessària amb el jovent en la prevenció, la sensibilització o l'atenció sobre situacions de violència és essencial que tinguin un lloc i unes persones de referència. En aquest sentit, s'apunta que, tot i la diversificació d'activitats que es duguin a terme, el jovent ha de saber on poden trobar ajuda i suport, i que generalment amb les tècniques i professionals que quotidianament treballen amb joves en espais no formals/informals es crea més vincle que amb altres professionals (Sanjakdar i Yip, 2018):

Com som referents d'aquests joves, ja saben que ens troben a l'espai jove (...) fa que diguin: «No entenem això, li preguntarem a tal o a qual, que elles ho sabran.» Perquè, si no, es queden sense preguntar res. No aniran al CAP a preguntar si tenen un dubte sobre salut sexual, en canvi ens ho preguntaran a nosaltres i nosaltres ja els acompanyarem o el que sigui. (Tècnica 4)

Així mateix, el treball en xarxa i de proximitat amb el jovent afavoreix el treball sociocomunitari amb les persones joves del municipi. Val a dir que aquest plantejament pren diferents formes segons la realitat territorial i comprèn actuacions força variades d'acord també amb el perfil de joves als quals les professionals aconsegueixen arribar; des d'espais de trobada per a joves fins a tallers o projectes específics, la redacció de protocols i acompanyament a les violències sexuals en espais festius, i també serveis concrets com, per exemple, l'assistència psicològica a homes joves d'entre 15 i 21 anys que estiguin exercint o hagin exercit violència masculista. A més, en alguns municipis, seguint l'estratègia de línia comunitària integral, es comencen a dur a terme iniciatives relacionades amb les famílies:

L'Espai Benestar, que va adreçat a famílies d'adolescents i joves, dinamitzat per una tècnica de l'equip SEE [Salut i Educació Emocional]. És quinzenal aquest espai i venen les famílies a treballar-se una mica. També és un espai de trobada, de benestar, de seguretat... Ells poden venir a explicar quines inquietuds tenen amb els seus fills i filles, i a partir d'aquí treballar amb ells a casa. (Tècnica 1)

Tot i els beneficis evidents de l'enfocament interdisciplinari, aquesta aproximació encara és un repte pendent en molts territoris. Així doncs, tal com s'ha anat mencionant al llarg del document, ara per ara no tots els àmbits es treballen amb la mateixa intensitat. Concretament, l'educatiu és el que rep més atenció, així ho constata l'evidència internacional, i també la present recerca. En aquest cas, totes les persones integrants del grup de discussió havien dut a terme algun programa o projecte lligat a contextos educatius formals o no formals, des de la seva posició, sobretot vinculats a la sensibilització i la prevenció. Així doncs, recollint les experiències de programes duts a terme —principalment educatius— per part de les

Què funciona en gènere i joventut?

participants alguns dels aspectes que es consideren beneficiosos i que es podrien tenir en compte en altres territoris són: (a) garantir una oferta educativa gratuïta i variada d'activitats des de l'administració pública local; (b) dissenyar una estratègia de formació integral i continuada per a totes les etapes educatives, amb la finalitat d'evitar la dinàmica actual recurrent, i que s'ha evidenciat que no funciona, dels tallers aïllats, i (c) reforçar els espais i equipaments locals i supramunicipals, i que aquests incorporin mecanismes i activitats per al jovent, de sensibilització, prevenció i d'atenció amb relació a les violències masclistes.

b) Un model del disseny de polítiques en joventut i la seva relació amb els perfils de les persones destinatàries

Seguint el fil de l'apartat anterior, apostar per un caràcter multinivell i intersectorial de les polítiques de gènere i joventut hauria de ser una de les fites actuals de les administracions públiques a Catalunya. Tanmateix, aplicar una perspectiva de treball transversal té molt a veure amb el model organitzatiu de les diferents administracions i com se situen les diferents àrees i departaments dins l'organigrama d'una organització pública. En aquest sentit, Coll-Planas i Solà-Morales (2018) analitzen els condicionants de diferents models organitzatius de disseny de polítiques a partir de la conceptualització de Hancock (2007), des d'una perspectiva de la transversalitat i la interseccionalitat.

Taula 1. Models per abordar els eixos de desigualtat

	Monofocal	Discriminació Múltiple	Interseccional
Quants eixos de desigualtat s'aborden?	Un	Més d'un	Més d'un
Quina és la relació pressuposada entre eixos?	Un eix es considera principal	Els eixos tenen la mateixa importància en una relació predeterminada entre els uns i els altres	Els eixos tenen la mateixa importància; la relació entre ells és una pregunta oberta que depèn del context
Com són concebuts els eixos?	De forma estàtica	De forma estàtica	De forma dinàmica

Adaptat de Hancock (2007: 64)

Font: Coll-Planas i Solà-Morales (2019, p. 14).

La definició dels diferents models que es pot veure a la taula 1, contrastada amb les concepcions i experiències de les professionals de joventut, posa sobre la taula la manca d'eines per treballar des d'una perspectiva interseccional i per incloure els diferents eixos de desigualtat en les polítiques de joventut i gènere. En aquest sentit, a nivell discursiu totes les opinions professionals analitzades advoquen per avançar cap a un model interseccional i transversal de disseny de les polítiques en l'àmbit de la joventut, però les possibilitats d'aplicar aquesta perspectiva a la seva tasca professional són molt desiguals entre les diferents participants. En termes generals, les participants de les entitats del tercer sector són les que majoritàriament tenen més opció de plantejar accions i projectes des de la interseccionalitat, però, en canvi, les tècniques que provenen de l'administració pública es troben més limitades quant a possibilitats reals de poder fer un treball que relacioni àrees i eixos de desigualtat. D'aquesta manera, les àrees de joventut tendeixen, en els casos consultats, a seguir un estil o bé de política pública monofocal sobre les violències masclistes o bé

Què funciona en gènere i joventut?

de discriminació múltiple a partir d'una lògica additiva dels eixos de discriminació (per exemple, ser jove i patir violències masclistes).

La distància que existeix entre el discurs de les administracions i les possibilitats reals d'aplicar una perspectiva interseccional i transversal té algunes implicacions greus que cal atendre amb urgència. Una de les qüestions més destacades tindria a veure amb les dificultats per poder dur a terme una anàlisi profunda sobre les barreres d'accés als recursos públics d'alguns perfils juvenils. En aquesta línia, per exemple, el fet que no es puguin identificar aproximacions interculturals en les actuacions polítiques municipals analitzades, posa de manifest la manca d'eines i de models organitzatius en funcionament que permetin aplicar la mirada interseccional en les polítiques de gènere i joventut.

Per tot això, seguint el treball de Coll-Planas i Solà-Morales (2019) i també la posició investigadora d'aquesta recerca,⁹ es proposen un seguit de preguntes que, entre d'altres, caldria que les administracions es fessin per avançar cap a un disseny i avaluació de polítiques, en aquest cas en l'àmbit de la joventut i les violències masclistes, des d'una mirada interseccional feminista. (a) Per a quins perfils de joventut s'estan dissenyant les accions per prevenir i restaurar les violències masclistes? (b) Quines persones joves no s'estan tenint en compte? (c) Com intervé la matriu de desigualtats i poder quan pensem en les diferents posicions de ser joves a Catalunya?

Tot i les mancances analitzades i la distància generalitzada sobre les possibilitats d'aplicar un model interseccional en els diferents territoris, emergeixen alguns debats entre les professionals amb relació al perfil de les persones destinatàries de les actuacions que duen a terme. En aquest sentit, s'identifiquen qüestions vinculades a l'edat, a l'origen cultural o ètnic, al gènere, a la classe social o a la territorialitat. Quant a l'edat, un primer element que es discuteix és l'amplitud del terme joventut, i la dificultat per oferir activitats o serveis d'acord amb les demandes de cada etapa, sobretot en territoris petits, on poden apuntar-se persones d'entre 12 i 35 anys en una mateixa activitat. També, en poblacions on el jovent no té oferta de formació postobligatòria, una dificultat que subratllen les professionals és com mantenir-los vinculats als programes o activitats, ja que identifiquen com aquestes persones joves deixen de participar en els espais on solien fer-ho. Una de les dificultats que s'expressa en aquesta línia és com garantir que una activitat o programa duri en el temps per a les mateixes persones joves:

Un des punts febles del grup és que hi ha un canvi constant de joves i això dificulta enormement poder assegurar la continuïtat tant de les trobades com de la gent.

⁹ Consulteu el document «Què són les violències masclistes i quines formes prenen en el col·lectiu de persones joves».

Si es canvia de curs [escolar] i la gent marxa a la universitat... Hem de tornar a partir de zero cada curs. (Entitat 2)

A nivell de perfil socioeconòmic i altres factors de vulnerabilitat, algunes de les tècniques posen sobre la taula que no tot el jovent rep la informació o és atès de la mateixa manera, mencionen que molts dels seus programes estan vinculats a serveis socials i, per tant, les persones joves amb les quals treballen arriben als serveis o activitats per derivació. Així doncs, més enllà dels espais d'educació formal, en molts casos el jovent que no passa pels circuits de serveis socials no pot participar d'aquestes intervencions, serveis o espais que ofereix l'administració pública local. Amb relació al gènere, es descriuen programes de tot tipus, majoritàriament des d'una perspectiva binària, la majoria mixtes, amb algunes excepcions. Els programes que s'esmenten, i que estan adreçats només a nois, generalment tenen a veure amb l'atenció a agressors, i els adreçats a grups de noies, amb la prevenció i l'empoderament. En alguns casos també s'especifiquen accions o programes únicament per a joves LGBTI+, des de grups de suport fins a acompanyament amb processos concrets com el canvi del nom sentit a nivell administratiu.

Finalment, i recollint els elements més destacats d'aquest apartat, s'apunten dues orientacions, una que està lligada als resultats de l'avaluació internacional, i una que sorgeix a partir de l'anàlisi dels models organitzatius que actualment tenim a Catalunya. Pel que fa la primera, seguint les indicacions de l'evidència científica internacional (vegeu el document «Com prevenir i tractar les violències masclistes al jovent? Revisió sistematitzada de l'evidència internacional»), cal incentivar programes que impliquin no només les dones i les persones LGBTI sinó també els homes cisheterosexuals, i el treball sobre masculinitats antimasclistes i igualitàries (Pérez-Martínez et al., 2021), així com garantir accions que combinin el tracte individual, de parella (tant heterosexuals com no heterosexuals) i el grupal. Pel que fa a l'anàlisi de la situació actual en el context català, és necessari que les administracions es moguin del disseny de polítiques de joventut monofocal o de discriminació múltiple cap al de la interseccionalitat, en la línia del que proposa el Protocol marc, si es vol posar fil a l'agulla per afrontar les dificultats quan s'aborden els eixos de desigualtat, en aquest cas de la població jove, en el disseny de les polítiques, i que es faci no només sobre el paper, sinó que es garanteixin les eines i recursos per poder se dutes a la pràctica.

c) Formació feminista específica per a les professionals

Relacionat amb el primer punt exposat, tant l'avaluació internacional com la normativa catalana apunten la necessitat de formar totes les professionals implicades en l'erradicació de les violències masclistes, i en especial les professionals que treballen amb persones joves, en un doble

Què funciona en gènere i joventut?

sentit: formació reglada en matèria de joventut i en matèria feminista. En aquesta línia, la falta de sensibilització es considera un obstacle imprescindible de superar, i justament per això la formació —amb perspectiva interseccional— obligatòria per a totes les professionals s'identifica com un dels elements prioritaris. En l'avaluació del programa 3 Voltes, el qual promou la formació i acompanyament de professionals vinculades a les violències masclistes, s'evidencia, en la línia del que suggereix l'avaluació internacional, que les professionals valoren molt positivament el fet de poder-se formar, i ho identifiquen com una oportunitat de desenvolupament. També ressalten, entre els aprenentatges més rellevants de la formació rebuda, l'augment de consciència i sensibilització, que les porta a la possibilitat d'identificar desigualtats que solien passar desapercebudes.

A través dels grups de discussió que, com s'ha anat veient anteriorment, configuren l'aterratge de l'evidència, es recullen les intervencions de les entitats quan descriuen la tasca formativa que estan duent a terme per a diferents sectors de l'àmbit públic. S'evidencia així que en el context català existeix la tendència de complir amb el mandat de la Llei 17/2020 sobre l'obligatorietat de la formació en matèria de violències masclistes per a totes les professionals i que, per tant, es tracta d'un aspecte identificat, com a mínim a nivell de disseny de polítiques locals o supralocals. En aquest sentit, des del Protocol marc s'afegeix que aquesta formació obligatòria s'ha de concebre com un dret i, alhora, com una mesura de cura per a les professionals que treballen vinculades a les violències masclistes, ja que l'alt grau de complexitat al qual s'enfronten, i l'exigent formació i especialització que es necessita per cobrir les necessitats que emergeixen, les exposa a possibles situacions de desgast no desitjables. A més, sumat al fet que es tracta d'un sector feminitzat i històricament precaritzat quant a condicions laborals, garantir una formació permanent, obligatòria i especialitzada es converteix en una política de suport i dignificació a les professionals:

Tant ens demanen formacions per polítics, com per tècniques municipals, com a treballadores de l'Ajuntament, policia local, mossos d'esquadra... Diferents personals d'administració. Com també ens demanen acompanyaments i formacions a entitats diferents, ja siguin entitats feministes, o castellers... És molt variat. (Entitat 1)

Tanmateix, recollint la veu de les tècniques, es manifesten alguns posicionaments crítics sobre les formacions que s'estan oferint, i que posen sobre la taula inconsistències entre la política sobre el paper i la implementació real d'aquestes polítiques. Com a recull d'un diàleg de consens entre les participants, una tècnica reivindica que se'ls demanen cada vegada més formacions obligatòries amb relació al gènere, però que no tots els tècnics i tècniques tenen el mateix interès, sobretot segons el sector

Què funciona en gènere i joventut?

al qual es dediquin. En conseqüència —explica—, són només algunes professionals les que tenen la consciència i mirada de gènere, i aquesta descompensació genera una càrrega de feina extra per a les persones que s'han format. Així mateix, més endavant, les entitats també se sumen a la crítica i expressen que molta de la feina que recau sobre elles prové de la manca de coneixement i formació que tenen algunes tècniques que directament o indirecta treballen en l'àmbit de joventut:

Les formacions que ens ofereixen des d'aquí [a l'Ajuntament del municipi] les intentem fer, intentem que tot l'equip estigui format. Això pensem que és la clau; que tots tinguem aquesta formació. La dificultat que ens trobem és que la resta de l'Ajuntament no té aquesta formació, ni li interessa. Llavors, a vegades, des de recursos humans ens diuen: «Aquesta formació és obligatòria» i és un tema relacionat amb la prevenció de violències, i quan obres la pantalla, que és obligatòria per a totes les treballadores de l'Ajuntament, veus a tot l'equip tècnic de Joventut, a la tècnica d'Igualtat, i la resta no hi són (...). Jo crec que, si es fan formacions obligatòries, que siguin obligatòries realment per a tots els departaments i que tota l'entitat pública estigui formada i tingui aquesta visió perquè, si no, als nostres petits despatxos i raconets ja podem anar fent feina... (Tècnica 1)

No poden assumir la feina, però perquè no tenen coneixements. Al camp de Tarragona, les atencions al SAI les fa l'entitat del territori, externalitzada, perquè les tècniques no tenen formació d'identitat sexual i de gènere, i no ho poden fer. (Entitat 2)

d) Metodologies participatives

La varietat de metodologies que s'utilitzen en la implementació dels programes garanteix uns millors resultats a les avaluacions de polítiques internacionals (Pérez-Martínez et al., 2021), i, concretament, fomentar la participació i interacció entre les persones participants és un dels elements metodològics que es destaquen en l'evidència contrastada internacionalment (Yount et al., 2017). De forma exploratòria, s'exemplifiquen experiències a través del grup de discussió on s'aposta per la implicació i/o participació directa del jovent en el desenvolupament dels programes i activitats amb diferents nivells d'intensitat —a vegades per conèixer la seva opinió, per prendre decisions conjuntament, o fins i tot per dissenyar les següents actuacions— i s'arriba al consens que es tracta d'un dels aspectes essencials. En canvi, no s'han trobat exemples de grups de joves que s'hagin impulsat des de la institució, i que a dia d'avui tinguin una autogestió directa de totes les seves activitats o, fins i tot, que puguin realitzar activitats amb un caràcter més polític activista en el municipi. En paraules de la representant d'una entitat:

Hi ha un grup de trobada i suport per a joves LGBTI (...). És un grup que té una certa autonomia. És a dir, són els joves que decideixen quan es volen trobar i quines activitats volen fer. Òbviament amb una persona que forma part del nostre equip tècnic. (Entitat 2)

Alguns dels programes estan pensats perquè el jovent sigui protagonista de l'actuació —autogestió directa—, tal com es veu a la citació anterior, i apunten a la creació de xarxes de suport entre les persones joves. En totes les iniciatives que s'exposen apareix la figura d'una persona adulta que acompanya, participa o dirigeix les activitats. En aquesta línia, resulta interessant destacar les tècniques o entitats que reconeixen l'agència del jovent i que reflexionen sobre la bidireccionalitat de l'aprenentatge, tal com es pot observar a la citació següent:

Vam convocar un sopar i vam convidar a noies de diferents edats, de diferents perfils. Ens vam asseure les tècniques i les noies i els hi vam dir: «per què no veniu?» I ens van començar a dir: «el mural aquest us heu adonat que és un pavo que està així posat dient-nos entra a l'espai jove? Doncs canviem-lo.» I va ser com: Uau! És veritat tot això. I els colors i no se què i no sé cuanto. A partir d'allò que ens van dir, junt amb elles, vam començar a transformar tot l'espai físic, mentre nosaltres ens anàvem transformant internament com a tècniques. (Tècnica 1)

e) Avaluació de les polítiques, programes i intervencions

Una de les qüestions més rellevants que emergeixen de l'evidència internacional té a veure amb les dificultats per identificar avaluacions rigoroses i exhaustives de polítiques sobre violències masclistes, i amb especial èmfasi, quan es tracta de polítiques de joventut. Les orientacions que sorgeixen de l'avaluació internacional indiquen que, d'una banda, calen més i millors avaluacions i, d'altra banda, és necessari que estiguin disponibles per poder ser divulgades, sistematitzades, comparades, i que puguin convertir-se en una font d'inspiració per a altres territoris. Així, les tècniques i entitats, a partir de les seves aportacions, confirmen que aquesta també és una realitat que es viu en el context català. En aquest sentit, a partir de la reflexió conjunta sobre les problemàtiques vinculades a l'avaluació, reivindiquen, en primer lloc, que molts dels programes que es duen a terme en el nostre context no es dissenyen per poder ser avaluables i, a més, que els treballadors i treballadores no tenen un espai reservat per dedicar-se a l'avaluació. En paraules d'una representant d'una entitat:

Nosaltres ho estem intentant fer, però no es destinen diners a l'avaluació. Nosaltres és una cosa que ens agradaria fer més, però és molt difícil que et paguin. Em faré expert en avaluació quan l'administració ho decideixi. És d'aquestes coses que nosaltres considerem que és una necessitat espectacular... (...). Amb avaluació i disseny de projectes perquè siguin avaluables, això és una cosa que hi ha molt camí a recórrer i s'hi ha d'invertir. (Entitat 1)

Un altre dels aspectes que es posen en qüestió en la conversa entre professionals és el tipus d'avaluacions que es duen a terme. Les participants consideren que sovint, i sobretot en el cas de les intervencions o accions puntuals, l'avaluació —quan es realitza— consisteix en valoracions de satisfacció o avaluacions qualitatives poc sistematitzades, en comptes d'una avaluació de polítiques estructurals. Aquesta explicació podria assenyalar algunes de les possibles causes de la falta d'evidència rigorosa sobre l'avaluació de polítiques a Catalunya, que també coincideix amb les tendències identificades en l'àmbit internacional. Tal com comenta un participant:

Sí que fem valoracions, no avaluacions. Sense sistematitzar-ho. Sense dir: «Agafaré un temps en aquest projecte, amb aquests indicadors...» sinó agafant les nostres percepcions. Podria explicar qualitativament per què sí que funciona. Veus els informes dels punts liles i sí que veus més o menys quines coses funcionen. Està sistematitzat com s'avalua el punt lila? No. (...). Crec que hi ha petites accions puntuals que aleshores sí que es fa un informe. La tècnica fa un informe, però no hi ha una avaluació de tota la política pública que s'està fent. (Entitat 1)

Què funciona en gènere i joventut?

Amb relació a aquests punts, a més, algunes de les tècniques conceben l'avaluació com una tasca interna, generalment individual, que les ajuda a prendre decisions sobre les activitats o programes que desenvoluparan en el futur proper. En aquest sentit, posen sobre la taula que els és més útil per a la seva feina escriure una valoració de l'actuació realitzada que posar-hi paràmetres quantitativs:

Fem avaluació —qualitativa— continuada. Constantment ens estem revisant i estem avaluant. Llavors, al final fem la memòria anual i aquí mirem si els objectius que ens plantejàvem. Moltes vegades és: això no ens ha funcionat. Doncs fora. Anem a crear-ne una altra i a veure què passa. (Tècnica 1)

L'avaluació la faig com faig les altres activitats que organitzem i ho tenim planificat dins del pla local. No els hi passo un qüestionari. (...) De cada activitat faig una avaluació que poso a dintre del que hem fet durant l'any, que engloba el pla de joventut. (...) A mi em serveix bastant aquesta avaluació perquè els criteris quantitativs són tan numèrics també que jo em quedo amb l'avaluació qualitativa. (...) Però és a nivell intern. No ho publiquem a internet ni res. (Tècnica 2)

Dels grups de discussió, per tant, es desprèn que, tot i que en alguns casos existeix avaluació —o valoració de les percepcions o de la satisfacció de les participants— d'algunes polítiques i intervencions contra les violències masclistes a la joventut, aquesta avaluació generalment no està sistematitzada i queda molt lluny la possibilitat de poder fer realment una avaluació d'impacte de les actuacions que es porten a terme en els diferents territoris. Per tot això, es posa de manifest una primera necessitat urgent a respondre des de l'administració, i en aquest cas concret en l'àmbit de la joventut: l'increment de recursos per a l'avaluació de polítiques i programes en l'àmbit de la joventut i del gènere. És important tenir en compte que, des de la perspectiva de la presa de decisions basada en evidències, per tal de poder identificar necessitats i millorar el desenvolupament i els efectes de les intervencions, s'ha de comptar amb un sistema d'avaluació sistematitzada —qualitativa i quantitativa—, que sigui sensible i tingui en compte la realitat de les tècniques i treballadores, així com les característiques de cada territori.

No menys important per a les administracions és comprendre que el model d'avaluació està directament vinculat al model de disseny de polítiques públiques. Si aquestes es continuen movent en el model monofocal o de discriminació múltiple, molt probablement continuaran concebut l'avaluació de forma limitada. Segons De Quintana Medina (2021), una avaluació amb perspectiva de gènere ha d'anar més enllà de: 1) avaluar només les polítiques o programes dirigits en l'àmbit de la igualtat de gènere

Què funciona en gènere i joventut?

específics o que han estat dissenyats amb perspectiva de gènere; 2) avaluar només les qüestions sobre gènere deixant de banda la política d'interès; 3) una descripció de com el programa afecta les dones o una desagregació de les dades per sexes (és una condició necessària però no suficient des d'un punt de vista del model d'avaluació interseccional —vegeu també Coll Planas i Solà-Morales (2019)—; 4) una metodologia específica, i/o 5) una avaluació qualitativa.

Tot i que l'avaluació, *per se*, ja s'identifica com un dels elements difícils d'abordar, l'aterratge de l'evidència en el context català permet comprendre aspectes que afegeixen dificultat a la qüestió, com la territorialitat, i que requereixen tenir una mirada àmplia que tingui en compte realitats diverses, des del moment del disseny de les polítiques fins a la implementació, i sobretot en els criteris d'avaluació que s'estableixen.

En aquest sentit, algunes de les tècniques de diferents comarques de Catalunya manifesten un cert malestar amb el caràcter homogeni —i sovint centrat en la mirada de la realitat a Barcelona— del disseny de les polítiques de joventut, sobretot aquelles que no són de l'àrea metropolitana, i reclamen que si s'estableix un sistema d'avaluació es consideri tant en el disseny com en l'avaluació la realitat dels territoris descentralitzats:

La nostra experiència amb aquests plans de joventut centralitzats [fent referència al Pla nacional de joventut] i línies d'acció centralitzades és que mai s'adapten al territori. Això de sempre. Llavors, nosaltres fem la demanda, fem la queixa, però és que és igual. Qualsevol línia d'acció sempre vindrà centralitzada. (Entitat 2)

Específicament en qüestions de territorialitat i avaluació, emergeixen dos elements rellevants a tenir en compte per a les orientacions polítiques. D'una banda, es posa de manifest que el recompte sobre la quantitat de joves que han participat en les activitats és l'ítem més utilitzat a l'hora d'avaluar, però que es tracta d'un criteri insuficient per explicar l'impacte d'una actuació. A més, mesurar el nombre de persones que participen de manera homogènia, com un criteri igual en tots els territoris, va en detriment de la realitat dels municipis petits. D'altra banda, i lligat als diferents volums de població, s'esmenten algunes de les particularitats contextuais dels territoris amb poca població, i que requereixen formes de plantejament diferents de les que es dissenyen des de la centralitat de la capital catalana:

El territori nostre, més rural, és una altra història. Poc a poc s'ha anat entenent, però recordo en participació, deia: «només han vingut al taller 5 nois?» Si això és un èxit! 5 nois. Són 10 al poble! Tots aquests esforços, aquests diners... Això passa amb moltes coses. I no sabem ben bé... (...). Amb el tema de prevenció, o tema de punts liles... Tot aquest tema, també tenim un problema. Tothom ens coneix, a l'hora de fer les denúncies no volen fer les denúncies, quan hi ha agressions

sexuals no ho volen fer perquè és el seu company de la colla i no farà la denúncia. No la farà. És un altre tipus d'acompanyament, és una altra història. Llavors ho has de fer diferent, no t'estan funcionant els protocols... Perquè és una altra... Això nosaltres ho adaptem sempre. A vegades ens diuen: «Heu de fer això.» I entre nosaltres ho parlem i decidim que no ho farem. Farem una altra cosa. (Tècnica 4)

Els elements vinculats a la territorialitat posen en evidència la necessitat d'articular estratègies diferenciades segons la dimensió i les característiques dels municipis, i que aquestes estratègies es tinguin en compte des de la fase de disseny fins a la fase d'avaluació de les polítiques.

4. Resum

A partir del diàleg entre l'evidència internacional i les realitats de les professionals que treballen a Catalunya, s'han pogut assenyalar alguns dels principis essencials a tenir en compte per definir un full de ruta de política pública en l'àmbit de les violències masclistes en la joventut. En primer lloc, partint dels àmbits i eixos d'intervenció contra les violències masclistes establerts a la legislació vigent, s'exploren els àmbits i eixos que les participants dels grups de discussió identifiquen com a majoritaris a Catalunya, així com aquells que no són tan predominants. En aquest sentit, s'observa que l'àmbit social i comunitari i l'educatiu són els més treballats des de l'àrea de joventut, i que les tipologies d'acció inclouen sobretot la sensibilització, prevenció i l'atenció, així com en menys mesura també s'incorpora la detecció i la reparació. A més, s'observa que algunes de les actuacions que es duen a terme avancen en la línia que proposa el nou Protocol marc sobre la interrelació i la interdependència entre àmbits amb la finalitat de fomentar intervencions integrals.

En segon lloc, s'aborden alguns dels factors que esdevenen condicionants rellevants per a la posada en pràctica de les polítiques, programes o intervencions, entre els quals es destaquen, segons identifiquen les participants, la precarietat laboral de les tècniques i treballadores del tercer sector contractades per l'administració, la limitació de recursos de què disposen, i la poca valoració de l'àrea de joventut en el global de l'administració pública. Així, es posa de manifest que, si l'estructura és feble, és difícil dur a terme canvis o imaginar transformacions i que, per tant, en paral·lel a definir prioritats polítiques cal tenir en compte la viabilitat de recursos, i fer esforços de valoració de l'àrea de joventut.

Finalment, es posen en diàleg les orientacions i recomanacions que emergeixen de la revisió de l'evidència internacional amb les realitats de Catalunya, fet que és clau per poder detectar punts forts i febles, afrontar

reptes i traçar línies de prioritats en el camp de les polítiques sobre violències masclistes en l'àmbit de la joventut en el nostre territori. En aquest sentit, es considera primordial comptar amb una coordinació estratègica entre sectors, i disposar d'un model de disseny de polítiques que incorpori una mirada interseccional, i que, per tant, inclogui la diversitat del col·lectiu juvenil amb tota la seva heterogeneïtat, no només a nivell discursiu sinó també amb la dotació d'eines i recursos que permetin portar-ho a la pràctica. Així mateix, cal garantir formació feminista específica per a les professionals, utilitzar metodologies participatives i, finalment, promoure que s'avaluïn les polítiques, programes i intervencions.

5. Implicacions per a la pràctica

Una vegada analitzades les prioritats, condicionants i reptes que es plantegen, a partir de les experiències de diverses professionals vinculades a l'àrea de joventut de l'administració pública de Catalunya —personal tècnic i representants d'entitats que treballen amb l'administració—, i prenent com a marc les orientacions derivades de la revisió de l'evidència internacional, a continuació es proposen algunes recomanacions en clau de política pública específicament per al nostre territori. Aquestes recomanacions o orientacions s'establiran a dos nivells analíticament diferenciats, però que a la pràctica estan interrelacionats i són complementaris: orientacions dirigides a les instàncies superiors de l'administració i orientacions dirigides a les administracions locals.

Recomanacions per a instàncies superiors de l'administració:

- **Sistematització i transferència de l'evidència:** és necessari que s'estableixi un procés de sistematització i transferència de l'avaluació provinent de les administracions locals per tal d'identificar les polítiques, programes i actuacions efectives amb la finalitat de presentar-les com a referents per a altres contextos, així com per diagnosticar les necessitats específiques dels diferents territoris.
- **Condicions laborals i dignificació de l'àmbit de la joventut:** tal com s'ha exposat al llarg del document, en paral·lel a dissenyar polítiques efectives, s'han d'invertir suficients recursos per implementar-les, i garantir condicions laborals dignes per a les professionals. Així mateix, la poca valoració de l'àrea de joventut dins el conjunt de l'administració pública suposa un obstacle per al desenvolupament d'iniciatives. Tenint en compte les dades exposades sobre els alts nivells de violències masclistes que es viuen a la joventut, cal que la voluntat política sigui clara i consistent.

- **Formació feminista específica:** la manca de sensibilització es considera un dels principals obstacles per al desenvolupament de polítiques vinculades amb la detecció i atenció davant de violències masclistes, de manera que és primordial que aquesta formació sigui obligatòria i substantiva per a totes les professionals, tal com recull el mandat de la Llei 17/2020. En aquesta línia, s'insisteix que és responsabilitat de les instàncies superiors de l'administració no només assegurar la seva pròpia formació sinó també garantir la formació de les treballadores de les administracions locals.
- **La persona referent de feminismes i joventut:** algunes de les professionals de joventut posen sobre la taula la necessitat que totes les persones que estan implicades directament o indirectament en l'àmbit de la joventut rebin formació feminista específica, tal com s'apunta en el punt anterior. No obstant això, sovint calen més recursos específics per atendre les necessitats de cada territori, i en aquest sentit es proposa que existeixi la figura de referents de territori o locals, que tinguin una doble formació i expertesa, tant en polítiques de joventut com de gènere, amb l'objectiu de poder assegurar un millor desplegament, implementació i avaluació del disseny de polítiques de joventut i gènere segons cada realitat territorial, i alhora assegurar una millor coordinació amb les actuacions sobre violències masclistes de l'Agència Catalana de la Joventut.
- **Tenir en compte les desigualtats territorials** (a partir de l'observació de realitats diverses de Catalunya): es posa de manifest que el disseny de les polítiques ha de tenir en compte les característiques específiques de cada territori, ser flexible amb els criteris d'avaluació i permetre que les administracions locals reajustin les demandes segons la seva realitat territorial.
- **Actuació d'acord amb el model del Protocol marc i l'estratègia de desplegament:** és essencial que les professionals coneguin el paradigma que proposa el nou Protocol marc (Departament d'Igualtat i Feminismes, 2022), on els àmbits i eixos d'intervenció es conceptualitzen de forma interdependent, reconeixent la complexitat existent en la qual es produeixen les violències masclistes. Així mateix, cal conèixer tots els àmbits propis de la joventut amb matèria de violències masclistes i identificar els que no s'estan treballant, per cobrir els buits actuals i garantir una intervenció interseccional que actuï amb consciència del sistema cisheteropatriarcal i androcèntric, en el qual s'emmarquen la majoria de situacions. A més, el Protocol marc compta amb una estratègia de desplegament, que actualment es troba en fase de disseny, i que un cop publicada serà un document de referència per a les administracions. Per tant, conèixer i dominar els conceptes i aproximacions del Protocol marc facilitarà poder

Què funciona en gènere i joventut?

abordar l'estratègia de desplegament i traslladar-la a les realitats municipals heterogènies. També es recomana crear grups o comissions específiques en matèria de joventut i violències masclistes perquè participin en l'impuls, el seguiment i l'avaluació de les actuacions sobre violències masclistes que es duen a terme a la Generalitat, juntament amb la resta de comitès i grups de treball que comparteixen aquesta missió.

- **Aposta per un model de disseny de polítiques que sigui interseccional:** en la línia de l'orientació anterior, cal avançar amb relació als models de disseny de política que s'han utilitzat en les últimes dècades en el context català i apostar per una aproximació interseccional de les polítiques de joventut, no només a nivell discursiu sinó també amb una dotació suficient d'eines i recursos perquè es pugui dur a la pràctica. Les polítiques públiques sovint són reproductores de les desigualtats socials, i per això, per combatre possibles biaixos, ha de ser una responsabilitat de les administracions que la diversitat del col·lectiu juvenil, amb tots els eixos de desigualtat que el travessen estigui prevista en el disseny de les polítiques, a tots els nivells.

Recomanacions per les administracions locals:

- **Més i millor avaluació:** les limitacions pel que fa a la poca quantitat d'evidència de polítiques efectives contra les violències masclistes en el context de la joventut, a més de la baixa qualitat i la manca de rigor de les avaluacions existents, posen de manifest la necessitat de dur a terme més i millors avaluacions de les polítiques implementades. Cal tenir en compte que aquesta recomanació té sentit sobretot si s'acompanya de la tasca de sistematització i transferència que s'ha de fer des de les instàncies superiors de l'administració.
- **Línies estratègiques d'actuació i perspectiva intersectorial:** relacionat amb el punt anterior, dur a terme processos d'avaluació implica poder identificar línies estratègiques d'actuació en el municipi més enllà de les accions puntuals. Cal que des de les administracions locals s'estableixin prioritats i es dissenyin actuacions que durin en el temps. Aquest procés passa per reconèixer la importància d'actuar amb relació a les violències masclistes dins el conjunt de responsabilitats de l'àrea de joventut. A més de comptar amb un disseny a llarg termini i de seguiment continuat, des de les àrees de joventut s'ha de fomentar una estratègia conjunta, coordinada i articulada, que entrellaci professionals de diferents sectors i que anticipi tots els moments d'intervenció possibles.

Què funciona en gènere i joventut?

- **Actuació d'acord amb el model del Protocol marc:** igual com es recomana per a les instàncies superiors de l'administració, és essencial que les professionals de l'administració local coneguin el paradigma que proposa el nou Protocol marc (Departament d'Igualtat i Feminismes, 2022), on els àmbits i eixos d'intervenció es conceptualitzen de forma interdependent, reconeixent la complexitat existent en la qual es produeixen les violències masclistes. Així mateix, cal conèixer tots els àmbits propis de la joventut en matèria de violències masclistes i identificar els que no s'estan treballant, per cobrir els buits actuals i garantir una intervenció interseccional que actuï amb consciència del sistema cisheteropatriarcal i androcèntric, en la qual s'emmarquen la majoria de situacions.
- **Les persones joves al centre de les polítiques:** és imprescindible incloure les persones joves, tant en el disseny com en la implementació, si ens referim a polítiques per a la joventut. En aquest sentit, revisar la mirada adultocèntrica i reconèixer l'agència de les persones joves per identificar necessitats i plantejar actuacions és un primer pas. Així, cal garantir no només que les persones joves participin en les activitats sinó incloure-les en els processos de presa de decisions i d'avaluació de les polítiques, programes i actuacions.
- **Perfils de persones joves destinatàries:** els factors de desigualtat estructural afecten directament les oportunitats, recursos i desenvolupament de les persones joves. Així doncs, i en la línia del punt anterior, cal que des de l'administració local es dugui a terme una anàlisi continuada de les característiques de les persones joves del municipi —edats, orígens, diversitat de gènere, perfils socioeconòmics, etc.— i es tinguin en consideració tant per al disseny com per a la implementació de les polítiques. En aquest sentit, és important identificar possibles col·lectius vulnerables o amb necessitats concretes que calgui atendre amb relació a les violències masclistes. També, seguint amb la detecció de necessitats concretes, i coincidint tant amb les línies prioritàries del Protocol marc, com amb les recomanacions de l'avaluació internacional, és indispensable que es dugui a terme un desplegament de recursos amb relació a les masculinitats; d'una banda, cal que s'incloguin propostes transversals a totes les polítiques de joventut que tinguin a veure amb el foment de masculinitats antimasclistes i igualitàries¹⁰ i, d'altra banda, que s'articuli una estratègia específica d'actuació per a homes joves.

¹⁰ Terme utilitzat al document del Protocol marc. Vegeu

<https://igualtat.gencat.cat/web/.content/Ambits/violencies-masclistes/coordinacio-treball-xarxa/protocol/Protocol-Marc-2022.pdf>

Què funciona en gènere i joventut?

- **Mirada feminista interseccional:** per al compliment dels punts anteriors és essencial que les professionals de joventut tinguin una mirada feminista i avancin cap un model d'interseccionalitat tant pel que fa al disseny com a l'avaluació de les polítiques públiques en aquest àmbit. Així mateix, cal que es considerin les violències masclistes des d'una perspectiva holística, que inclogui les realitats de totes les persones joves del municipi, i que es dugui a terme un treball multinivell i intersectorial. Aquesta orientació ha d'anar estretament vinculada a la demanda a les instàncies superiors sobre l'obligatorietat de formació feminista per a les professionals de l'administració pública. Per tal que les polítiques tinguin una mirada interseccional, cal que les professionals que les dissenyin, implementin i avaluïn estiguin formades en aquesta línia. Només així es podrà avançar cap a un model organitzatiu de les polítiques de joventut que funcioni no només sobre el paper sinó que també pugui traslladar-se a les particularitats de cada context.

6. Referències bibliogràfiques

Coll-Planas, G., i Solà-Morales, R. (coord.) (2019). *Guia per incorporar la interseccionalitat a les polítiques locals*. Ajuntament de Terrassa. <https://l1nq.com/pzJxR>

Departament de Treball, d'Afers Socials i Famílies (2018). *Estratègies dels municipis en matèria de joventut. Una anàlisi de l'Enquesta a municipis i comarques 2016-2017*. Generalitat de Catalunya. <https://encr.pw/PB7Ys>

Departament de Treball, d'Afers Socials i Famílies (2019). *La situació de les polítiques municipals de joventut a Catalunya. Una anàlisi del desplegament del PNJCat a través de les dades de l'Enquesta a municipis i comarques 2016-2017*. Generalitat de Catalunya. <https://encr.pw/WqOMu>

Departament d'Igualtat i Feminismes (2022). *Protocol marc per una intervenció amb diligència deguda en situacions de violències masclistes*. Generalitat de Catalunya.

De Quintana Medina, J. (2021). *Guia pràctica 18. La perspectiva de gènere en l'avaluació de polítiques públiques*. Ivàlua.

Direcció General de la Joventut (2020). *Pla Nacional de Joventut 2020*. Generalitat de Catalunya. <https://encr.pw/amBGS>

Hancock, A. (2007). When Multiplication Doesn't Equal Quick Addition: Examining Intersectionality as a Research Paradigm. *Perspectives on Politics*, 5(1), 63-79. <https://doi.org/10.1017/S1537592707070065>

Institut Català de les Dones (2020). *Violències masclistes 2020. Dossier estadístic*. Generalitat de Catalunya. <https://bit.ly/3EPEM1c>

Observatori contra l'Homofòbia (OCH) (2021). *L'estat de l'LGBTI-fòbia a Catalunya 2021*. <https://bit.ly/3gL228I>

Pérez-Martínez, V., Marcos-Marcos, J., Cerdán-Torregrosa, A., Briones-Vozmediano, E., Sanz-Barbero, B., Davó-Blanes, M., Daoud, N., Edwards, C., Salazar, M., La Parra-Casado, D., i Vives-Cases, C. (2021). Positive Masculinities and Gender-Based Violence Educational Interventions Among Young People: A Systematic Review. *Trauma, Violence & Abuse* 24(2), 468-486. <https://doi.org/10.1177/15248380211030242>

Rubin, A. (2021). *Rocking Qualitative Social Science. An Irreverent Guide to Rigorous Research*. Stanford University Press.

Què funciona en gènere i joventut?

Sanjakdar, F., i Yip, A. K. T. (2018). *Critical Pedagogy, Sexuality Education and Young People: Issues about Democracy and Active Citizenry*. Peter Lang Publishing.

Spora Sinergies, SCCL (2021). *Avaluació del programa 3 Voltes*.
<https://encr.pw/hWNgp>

Yount, K. M., Krause, K. H., i Miedema, S. S. (2017). Preventing gender-based violence victimization in adolescent girls in lower-income countries: Systematic review of reviews. *Social science & medicine*, 192, 1-13.
<https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2017.08.038>

Què funciona en gènere i joventut?

Projecte de recopilació, anàlisi i transferència d'evidència per a millorar les polítiques públiques destinades a afavorir la igualtat de gènere entre les persones joves

Un projecte conjunt de:

ivàlua ✓
Institut Català d'Avaluació
de Polítiques Públiques

 Generalitat
de Catalunya
**Departament
de Drets Socials**

Amb la col·laboració de:

 Generalitat
de Catalunya
**Departament
d'Igualtat
i Feminismes**

Amb el finançament de:

 Generalitat de Catalunya
**Agència Catalana
de la Joventut**

 Pacto de Estado
contra la violencia de género

Activitat parcialment finançada
amb càrrec als crèdits rebuts del
Ministerio de Igualdad (Secretaría
de Estado de Igualdad y contra la
Violencia de Género)

 **Què
funciona?**